

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๓๐/๕๖ | ๖ - ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เมืองใหญ่กับผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ (City vs Home-grown terrorists)

รูปแบบของการก่อการร้ายได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นสงครามที่ไร้ขอบเขต ไร้พรหมแดน ไร้ตัวตนของข้าศึกที่ชัดเจน โดยมุ่งเป้าหมายไปที่เมืองใหญ่และประเทศพันธมิตรของสหรัฐฯ และปัจจุบันยังปรากฏกลุ่มผู้ก่อการร้ายในประเทศ (Home-grown terrorists) หรือผู้ก่อการร้ายที่ไม่ได้สังกัดกลุ่ม (lone wolf หรือ grassroots militancy) เข้ามามีส่วนในการก่อวินาศกรรมด้วย ทำให้รัฐต้องหามาตรการเฝ้าระวังป้องกันเพื่อให้ตามทันรูปแบบการก่อการร้ายและกลุ่มก่อการร้ายที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ...

เหตุการณ์วางระเบิดที่เมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๑๖ เม.ย.๕๖ ในขณะที่มีการจัดแข่งวิ่งมาราธอนระดับโลก ทำให้ความทรงจำเกี่ยวกับการก่อวินาศกรรมเมื่อวันที่ ๑๑ ก.ย.๕๔ และคำว่า “การก่อการร้าย” หวนกลับมาสร้างความหวาดกลัวให้แก่ชาวอเมริกันอีกครั้ง ถึงแม้ว่าโศกนาฏกรรมครั้งนี้จะไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียมากเท่าเหตุการณ์ ๙/๑๑ โดยล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๙ เม.ย.๕๖ ได้มีการวิสามัญและจับกุมผู้ต้องหา คือ นายทาเมอร์ลัน และนายโซคาร์ ซานาเยฟ สองพี่น้องชาวเชเชน ที่อพยพมาจากรัฐตาเกสถาน ประเทศรัสเซีย เข้ามาอาศัยอยู่ในสหรัฐฯ เกือบ ๑๐ ปี จนได้รับสิทธิการเป็นพลเมืองของสหรัฐฯ

เป้าหมายใหม่ : เมืองใหญ่และประเทศพันธมิตร

นายมาร์ติน โอมอลเลย์ นายกเทศมนตรีเมืองบัลติมอร์ มลรัฐแมริแลนด์ สหรัฐฯ กล่าวว่า “หลังเหตุการณ์ ๙/๑๑ เป็นต้นมา เห็นได้ชัดว่าเมืองในสหรัฐฯ คือ แนวรบที่สองของสงครามใหม่นอกจากนี้เหตุการณ์ ๙/๑๑ ยังพิสูจน์ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย เจ้าหน้าที่ดับเพลิง และหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน คือ ทหารชุดใหม่ของแนวรบในสงครามนี้...” ทำให้เห็นภาพของการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นหลายครั้งในสหรัฐฯ ชัดเจนขึ้น โดยรูปแบบของการก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไปเป็นสงครามที่ไร้ขอบเขต ไร้พรหมแดน ไร้ตัวตนของข้าศึก ไร้กฎกติกา และไร้ขีดจำกัดของเวลา ซึ่งสงครามสมัยใหม่จะเป็นปฏิบัติการในระนาบเดียวกันในยุคแห่งการช่วงชิงเวลาและงบประมาณ อีกทั้งมีจังหวะที่เร็วขึ้นในการ

ปฏิบัติการ (tempo of operation) ผ่านโลกไซเบอร์ โดยมุ่งไปที่เมืองใหญ่ เขตชุมชน และประเทศพันธมิตรของสหรัฐฯ รวมทั้งชาวตะวันตก ที่ตกเป็นเป้าหมายของการก่อการร้าย อาทิ

- * ๑๒ ต.ค.๕๕ บาห์ลี > การวางระเบิดย่านท่องเที่ยว บนเกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งการก่อการร้ายครั้งนั้นมีเป้าหมายเพื่อโจมตีนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก
- * ๑๑ มี.ค.๕๗ มาดริด > การวางระเบิดสถานีรถไฟในกรุงมาดริด ประเทศสเปน
- * ๗ ก.ค.๕๘ ลอนดอน > เกิดเหตุระเบิดพลีชีพบริเวณสถานีรถไฟใต้ดิน ๔ แห่ง คือ Liverpool Street, Edgware Road, King's Cross และ Russell Square รวมทั้งมีการระเบิดบนรถบัสที่ย่าน Tavistock Square

จากปฏิบัติการข้างต้น ส่วนใหญ่อ้างสาเหตุในการก่อการร้ายเพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านสหรัฐฯ และประเทศพันธมิตรที่ร่วมกันทำสงครามในอิรักและอัฟกานิสถาน ซึ่งกลุ่มก่อการร้ายเหล่านี้จะมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะห์ (al-Qaeda) ในอัฟกานิสถาน, กลุ่มตาลีบัน (Taliban) ในปากีสถาน และกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว อาทิ กลุ่มจีฮัด (Jihadi) กลุ่มเทห์รีค-อี-ตาลีบัน ปากีสถาน (Tehreek-e-taliban Pakistan: TTP) เป็นต้น

Home-grown terrorists / Domestic Terrorists

หลังเหตุการณ์ ๙/๑๑ ทำให้รัฐบาลของประเทศตะวันตกให้ความสำคัญและระแวดระวังเป็นพิเศษต่อชาวตะวันออกกลางและผู้นับถือศาสนาอิสลามที่เดินทางเข้าประเทศ ทำให้ปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายจากภายนอกประเทศทำได้ยากมากขึ้น แต่ละเลยกลุ่มที่มีความคิดหัวรุนแรงที่อยู่ในประเทศ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐฯ บางครั้งพบว่าผู้ก่อการร้ายเป็นคนที่เชื่อชาติอเมริกัน ผิวขาว หรือเป็นคนต่างชาติที่เข้ามาอาศัยในสหรัฐฯ จนได้รับสัญชาติอเมริกัน และอายุไม่มากนัก

ซึ่งถือเป็นผู้ก่อการร้ายในประเทศ (*Home-grown terrorists หรือ Domestic terrorists*) ที่รับอิทธิพลทางความคิดแบบมุสลิมแนวทางรุนแรง (Radical Muslims) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอื่นๆ ที่นิยมใช้แนวทางรุนแรงอีก อาทิ กลุ่มเชิดชูคนผิวขาว (White supremacists), กลุ่มต่อต้านรัฐบาล (Anti-government militants) หรือผู้ก่อการร้ายที่ไม่ได้สังกัดกลุ่ม (lone wolf หรือ grassroots militancy) โดยมีระบบ social network ช่วยขยายแนวคิดและใช้วางแผนวินาศกรรมในประเทศที่ตนเติบโตมา อาทิ

* ๑๖ เม.ย.๓๘ โอกลาโฮมา > เกิดการลอบวางระเบิดในรถตู้ที่อาคารรัฐบาลสหรัฐฯ ทำให้มีผู้เสียชีวิต ๑๖๘ ราย ผู้ก่อการคือ นายทีโมธี แม็คเวย์ ชาวอเมริกันผิวขาววัย ๒๖ ปี

* ๒๗ ก.ค.๓๙ แอตแลนตา > มีการวางระเบิด Centennial Olympic Park ที่กำลังจัดกีฬาโอลิมปิก ผู้ก่อการคือ นายอิริค โรเบิร์ต รูดอล์ฟ ชาวอเมริกันผิวขาววัย ๓๐ ปี ที่เคยก่อเหตุวางระเบิดในสหรัฐฯ มาแล้วถึง ๓ ครั้ง

* ๑ พ.ค.๕๓ นิวยอร์ก > มีการขว้างระเบิด โทมัส สแควร์ โดยผู้ก่อการคือ นายไฟซาล ชาร์ซัด ชาวอเมริกัน เชื้อสายปากีสถาน อายุ ๓๐ ปี

ทั้งนี้ การตรวจจับและเฝ้าระวังกลุ่มก่อการร้ายประเภท *Home-grown terrorists* ทำได้ยาก เนื่องจากเป็นคนที่เติบโตขึ้นมาในประเทศและมักไม่มีประวัติเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ โดยเป้าหมายของการก่อการร้ายได้หันไปที่เขตเมืองและชุมชน ซึ่งถือว่ามีความเปราะบางและเป็นเป้าหมายอ่อน (soft targets) ระวังป้องกันได้ยาก และสามารถสร้างความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินได้มาก รวมทั้งมีผลด้านจิตวิทยา คือ สร้างความหวาดผวาแก่ประชาชน บั่นทอนความเชื่อมั่นต่อระบบ ระวังป้องกัน และลดความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลโดยรวม

การรับมือก่อการร้ายรูปแบบใหม่

การก่อการร้ายในเขตเมืองทำให้หลายประเทศสร้างมาตรการป้องกันและระบบรักษาความปลอดภัยภายในประเทศมากยิ่งขึ้น อาทิ **สหรัฐฯ** ตั้งกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ และออกรัฐบัญญัติรักษาความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ (Homeland security) **อังกฤษ** เพิ่มมาตรการปกป้องคุ้มครองและรักษาความปลอดภัยในยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งให้ความสำคัญกับการป้องกันชายแดน และทั้งสองประเทศเพิ่มความสำคัญงานข่าวกรองมากขึ้น โดยถือเป็นการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยตั้งแต่เริ่มต้น อย่างไรก็ตาม จากกลุ่มก่อการร้ายที่เปลี่ยนไปเป็นผู้ที่อยู่

ในประเทศและปฏิบัติการโดยไม่สังกัดกลุ่ม ทำให้เฝ้าระวังได้ยากและหากเมืองกลายเป็นเป้าหมายใหม่ โดยมีเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและหน่วยแพทย์เป็นทหารชุดใหม่ ดังนั้นสิ่งจำเป็นคือการเฝ้าระวังป้องกันจุดเสี่ยง อาทิ ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ สถานีขนส่ง โดยควรติดตั้งกล้องวงจรปิดและระบบเฝ้าตรวจ ทั้งนี้ การป้องกันภัยคุกคามจากระดับรากหญ้า (grassroots threat) ที่ดีที่สุดคือการป้องกันตนเองของประชาชน (grassroots defender) ให้มีการแจ้งเตือนหรือรายงานกิจกรรมที่น่าสงสัย ซึ่งถือเป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่เมือง นอกจากนี้ควรเตรียมความพร้อมสำหรับการกู้ภัยและการแพทย์ฉุกเฉินในเขตเมืองด้วย

การก่อการร้ายเปลี่ยนไป : อาเซียนและไทยต้องตามให้ทัน

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาอาเซียนเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย (ASEAN Convention on Counter-Terrorism - ACCT) นอกจากนี้ การต่อต้านการก่อการร้ายเป็นหนึ่งในห้าด้านตามกรอบความร่วมมือของ ADMM ซึ่งที่ประชุม Track II Network of ASEAN Defence and Security Institutions (NADI) ได้ผลักดันยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงแห่งอาเซียน ๒๐๑๕ กำหนดให้การต่อต้านการก่อการร้ายเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของกลไกในการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง การป้องกันและตอบโต้การก่อการร้ายระหว่างประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างเครือข่ายที่มีอยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะนำไปสู่การวางแผนงานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในด้านความมั่นคงให้เกิดความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ในกรณีประเทศไทยการวางระเบิดที่บอสตันและเมืองใหญ่อื่นๆ ส่งผลกระทบโดยอ้อม กล่าวคือ อาจสร้างแรงบันดาลใจและความฮึกเหิมให้แก่ผู้ก่อการร้ายไม่สงบใน ๓ จขต. ทั้งนี้ การแก้ปัญหาและรับมือของประเทคมหาอำนาจสามารถนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความร่วมมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการวางระบบป้องกันติดตาม และระบบคุ้มครองผู้ปฏิบัติงาน โดยนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาความไม่สงบใน ๓ จขต. ได้...

ข้อมูลอ้างอิง

- รศ.ดร.สุรชาติ บำรุงสุข . เมืองกับการก่อการร้ายร่วมสมัย (๒๕๕๓)
- Home-grown terrorists suspected to be behind Boston bombings. <http://www.niticentral.com/>
- Boston Bombing Suspects: Grassroots Militants from Chechnya. <http://www.stratfor.com/>
- Homegrown terror isn't just Islamist. <http://edition.cnn.com/>
- Why the Boston Bombers Succeeded . <http://www.stratfor.com/>